

KOTOUTTAMISOHJELMA
maahanmuuttajille
Marttila ja Koski Tl

2022

Sisällys

1 Kotouttamistyön lähtökohdat	3
1.1 Maahanmuuttajat Koskella ja Marttilassa	5
2 Käsitteiden määrittely.....	5
3 Kotouttamislainsäädäntö ja Suomen maahanmuuttohallinto.....	6
4 Kuntien kotouttamispalvelut	8
4.1 Asuminen	8
4.2 Sosiaali- ja terveystieteiden palvelut.....	8
4.3 Sivistystoimen palvelut.....	11
4.4 Kirjastopalvelut.....	13
4.5 Muita palveluja	13
5 Kansaneläkelaitoksen palvelut	15
6 Työ- ja elinkeinohallinnon palvelut.....	17
7 Poliisin palvelut	20
8 Evankelis-luterilaisen seurakunnan palvelut	20
9 Kielipalvelujen järjestäminen	21
10 Pakolaisten ja paluumuuttajien vastaanoton järjestämisestä aiheutuvien kustannusten korvaaminen kunnille	22
11 Pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vastaanotto Koskelle ja Marttilaan.....	22
12 Kotouttamisohjelman seuranta ja päivitys.....	23

1 Kotouttamistyön lähtökohdat

Kunnista on siirtymässä sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen palvelut hyvinvointialueille 1.1.2023. Kotoutumislain mukaisia palveluita hoidetaan jatkossa hyvinvointialueilla ja kunnissa. Työ- ja elinkeinoministeriön kirjeessä kuntiin 17.12.2021 kehoitetaan huomioimaan, että kuntiin jää riittävästi henkilöstöä kotouttamista edistäviin tehtäviin.

Laki kotoutumisen edistämisestä (1386/2010) astui voimaan 1.9.2011. Lain 32 §:n mukaan kunnan on laadittava kotoutumisen edistämiseksi ja monialaisen yhteistyön vahvistamiseksi kotouttamisohjelma, joka hyväksytään kunnanvaltuustossa ja jota tarkistetaan vähintään kerran neljässä vuodessa. Ohjelma otetaan huomioon kuntalain 65 §:n mukaista talousarviota ja -suunnitelmaa laadittaessa.

Uusi laki ottaa huomioon kaikki Suomeen muuttavat henkilöt riippumatta siitä, mistä syystä he Suomeen muuttavat. Tavoitteena on myös edistää kotoutumisen kaksisuuntaisuutta: kotoutumisen onnistumisen edellytyksenä on onnistunut maahanmuuttajien ja kantaväestön välinen vuorovaikutus ja yhteistoiminta. Samalla halutaan lisätä maahanmuuttajien osallisuutta.

Lakiuudistuksella on pyritty myös siihen, että kotouttamistoimenpiteet olisivat entistä vaikuttavampia ja että toimenpiteiden seuranta parannetaan. Erityisesti halutaan kehittää alkuvaiheen ohjausta: juuri maahan tulleiden on tärkeää saada tietoa suomalaisesta yhteiskunnasta, oikeuksista ja velvollisuuksista sekä neuvontaa niin kielikoulutus- kuin työnhakuaikeissa. Haavoittuviin ryhmiin, kuten vammaiset, vanhuksat ja vaikeassa tilanteessa elävät naiset ja lapset, kuuluvien syrjäytymistä ehkäistään. Lisäksi pakolaisten hallittua kuntiin sijoittamista halutaan vahvistaa.

Kotouttamisohjelma laaditaan yhteistyössä työ- ja elinkeinotoimiston (TE-toimiston), muiden viranomaisten, yhteistyötahojen ja kansaneläkelaitoksen kanssa. Kotouttamisohjelma on kunnissa toteutettavan pakolais- ja maahanmuuttopolitiikan kannalta keskeinen ohjelma-asiakirja. Ohjelma sisältää suunnitelman tavoitteista, toimenpiteistä, voimavaroista sekä yhteistyöstä maahanmuuttajien kotouttamisessa. Kotouttamisohjelma sisältää myös konkreettiset toimenpiteet siitä, miten hyviä etnisiä suhteita kuntien alueella edistetään ja seurataan.

Kotouttamisohjelma on osa kunnan laajempaa kuntastrategiaa. Kuntastrategiassa määritellään kunnan kehittämislinjaukset ja tavoitteet. Kuntastrategian arvioinnin yhteydessä tarkistetaan myös kotouttamisohjelma.

Syksyn 2015 maahanmuuttoaallon myötä paineet kotouttamisen järjestämiseksi lisääntyivät. Marttilassa ja Koskella tehtiin kevään 2016 aikana sopimukset pakolaisten kuntaan osoittamisesta ja kotoutumisen edistämisestä. Venäjän hyökättyä 24.2.2022 Ukraina maahanmuuttotilanne on muuttunut.

Kosken TI ja Marttilan kunnat ovat tehneet kotouttamisohjelman yhdessä. Työryhmässä ovat toimineet Kosken TI sosiaalityöntekijä Anni Vääri, sosiaaliohjaaja Marjaana Brunou sekä Marttilan vt. sosiaalityöntekijät Marika Hirvensalo ja Susanna Salin. Kotouttamisesta vastaavina viranhaltijoina toimivat Koskella sosiaalijohtaja Laura Willman-Kitola ja Marttilassa vt. sosiaalityöntekijä Susanna Salin.

Lounais-Suomen aluehallintovirasto muodosti 21.3.2022 Varsinais-Suomen laajamittaisen maahantulon yhteistyöryhmän tukemaan Maahanmuuttovirastoa, Varsinais-Suomen kuntia ja muita maahantulotilanteen osallistuvia toimijoita Varsinais-Suomen alueella. Ukrainasta Suomeen tulevien maahantulotilanne on eskaloitunut nopeasti.

1.1 Maahanmuuttajat Koskella ja Marttilassa

Kunnat tarjoavat yhdenvertaisia palveluja ja osallistumisen mahdollisuuksia kaikille kuntalaisille. Kotouttamisvaiheessa oleva kuntalainen tarvitsee tehostettua opastusta tai neuvontaa normaalielämänsä järjestämiseen uudessa ympäristössä. Kotouttamiseen liittyvä ohjaus edellyttää osittain erillisiä palveluita, kuten tulkkauspalveluita. Lähtökohtana kuitenkin on, että maahanmuuttajille järjestetään erillispalveluita ainoastaan silloin kun se on tarkoituksenmukaista tai edellyttää erityisosaamista. Uuden kuntalaisen perehdyttämisessä tärkeä rooli on myös tulokkaalla itsellään. Lähtökohtana tasavertaiseen osallistuvaan kuntalaisuuteen on tulokkaan omien toimintaedellytysten turvaaminen. Kunnan peruspalveluissa toimiva henkilökunta on avainasemassa ja heidän osaamistaan ja tietotaitoaan eri kulttuuritaustojen mahdollisista vaikutuksista palvelutilanteisiin tulee jatkossa tarvittavilta osin vahvistaa.

Maahanmuuttajataustaisia asukkaita kuntiimme tulee – kuten usein muihinkin kuntiin nykyisin – monesta eri syystä. Osa muuttaa kuntaan esimerkiksi avo- tai avioliiton vuoksi, toiset taas siirtyvät työpaikan takia. Maahanmuuttajissa on myös paluumuuttajia, jotka ovat suomalaista syntyperää ja suomalaisten perheenjäseniä. Erimittaisin työsopimuksin töihin tulevat voivat tarvita tehostettua neuvontaa, opastusta ja ohjausta kunnan peruspalvelujen käyttöön sekä suomen kielen koulutusmahdollisuuksia.

Maahanmuuttajien määrä Koskella ja Marttilassa ja suhteellinen osuus kuntiimme väestöstä on kasvanut viimeisten vuosien aikana. Koskella ulkomaan kansalaisten osuus on kasvanut 1,2 prosenttiyksikköä vuosien 2011–2020 aikana. Vuodesta 2011 vuoteen 2020 ulkomaalaisten asukkaiden määrä on kasvanut 25 henkilöä. Marttilassa vastaavana aikana ulkomaan kansalaisten osuus on kasvanut 1,5 prosenttiyksikköä ja asukkaiden määrä kasvanut 30 henkilöä.

Ulkomaan kansalaiset, % väestöstä		2001	2011	2012	2019	2020
Koko maa	yhteensä	1,9	3,4	3,6	4,8	5,0
Varsinais-Suomi	yhteensä	2,3	3,3	3,5	4,6	4,8
Koski TI	yhteensä	0,1	2,3	2,9	3,9	3,5
Marttila	yhteensä	0,7	0,9	1,1	2,2	2,4

©; THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet 2001-2020

Ulkomaan kansalaiset väestöstä		2001	2011	2012	2019	2020
Koko maa	yhteensä				267 629	278 917
Koski TI	yhteensä	2	56	71	90	81
Marttila	yhteensä	14	18	22	44	48

©; THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet 2001-2020

2 Käsitteiden määrittely

Kotoutuminen: Maahanmuuttajan ja yhteiskunnan vuorovaikutteista kehitystä. Tavoitteena on antaa maahanmuuttajalle yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittavia tietoja ja taitoja. Samalla tuetaan maahanmuuttajan mahdollisuuksia oman kielen ja kulttuurin ylläpitämiseen.

Kotouttaminen: Ne viranomaisten ja muiden tahojen tarjoamat palvelut ja toimenpiteet, joiden avulla monialaisesti edistetään ja tuetaan kotoutumista.

Kotouttamisohjelma: Laaditaan kunnissa maahanmuuttajien kotouttamisen edistämiseksi ja tukemiseksi.

Kotouttamissuunnitelma: Maahanmuuttajan henkilökohtainen suunnitelma toimenpiteistä ja palveluista, jotka edistävät ja tukevat hänen mahdollisuuksiaan hankkia riittävä suomen tai ruotsin kielen taito sekä muita suomalaisessa yhteiskunnassa tarvittavia tietoja ja taitoja.

Maahanmuuttaja: Suomeen muuttanut henkilö, joka oleskelee maassa muuta kuin matkailua tai siihen verrattavaa lyhytaikaista oleskelua varten myönnetyllä luvalla tai jonka oleskeluoikeus on rekisteröity tai jolle on myönnetty oleskelukortti.

Pakolainen: Pakolainen on YK:n pakolaisten oikeusasemaa koskevan yleissopimuksen mukaan henkilö, joka on kotimaansa ulkopuolella ja jolla on perusteltua aihetta pelätä joutuvansa kotimaassaan vainotuksi rodun, uskonnon, kansallisuuden, tiettyyn yhteiskunnalliseen ryhmään kuulumisen tai poliittisen mielipiteen johdosta.

Kiintiöpakolainen: Kiintiöpakolainen on henkilö, jolle on YK:n pakolaisasiain päävaltuutetun myöntämä pakolaisen asema. Eduskunta päättää pakolaiskiintiöstä vuosittain valtion tulo- ja menoarvion yhteydessä pakolaiskiintiön puitteissa. Suomen pakolaiskiintiö on ollut 750 henkilöä vuosina 2001–2019, vuonna 2020 määrä oli 850, vuonna 2021 määrä oli 1050. Vuonna 2022 pakolaiskiintiö on 1500.

Turvapaikanhakija: Turvapaikanhakija on henkilö, joka pyytää suojelua ja oleskeluoikeutta vieraasta maasta. Jos hän on suojelun tarpeessa ja hänelle myönnetään turvapaikka, hän saa myös pakolaisaseman.

Paluumuuttaja: Paluumuuttaja on ulkomaalainen, joka on asunut Suomen rajojen ulkopuolella ja palaa myöhemmin takaisin Suomeen. Paluumuuttaja voi olla entinen tai nykyinen Suomen kansalainen sekä entisen Neuvostoliiton alueelta peräisin oleva inkerinsuomalainen, jolla on suomalainen syntyperä.

Tilapäisen suojelun direktiivi: Tilapäistä suojelua saavilla on oikeus asua vastaanottokeskuksissa tai järjestää asumisensa itse ja oikeus vastaanottokeskusten tarjoamiin palveluihin, joita ovat terveydenhuollon palvelut, välttämättömät sosiaalipalvelu ja toimeentulo. Tilapäistä suojelua saavilla on oikeus välittömästi tehdä työtä. Tilapäistä suojelua haetaan poliisilta tai rajaviranomaiselta. EU:n aktivoima tilapäisen suojelun direktiivi on tullut voimaan 4.3.2022 ja päätöstä voidaan jatkaa enintään kolmeksi vuodeksi.

3 Kotouttamislainsäädäntö ja Suomen maahanmuuttohallinto

Laki kotoutumisen edistämisestä tuli voimaan 1.9.2011. Kotoutumista koskevaa sääntelyä selkiytetään säätämällä kotouttamisesta ja turvapaikanhakijoiden vastaan-

otosta eri laeissa. Lain soveltamisala laajennetaan koskemaan kaikkia Suomessa asuvia maahanmuuttajia.

Laissa määritetään kuntien kotouttamispolitiikkojen tavoitteet ja säädetään valtion kotouttamisohjelmasta. Viranomaisten tehtäväjaosta säädetään nykyistä selkeämmin ja yksityiskohtaisemmin. Hallinto on jaettu eri viranomaisten kesken:

Valtioneuvosto päättää valtakunnallisesta kotouttamisen kehittämisestä laatimalla kotouttamisen tavoitteet sisältävän valtion kotouttamisohjelman neljäksi vuodeksi kerrallaan.

Sisäasiainministeriö vastaa maahanmuuttohallinnosta, maahanmuuttopolitiikasta sekä kotouttamisen yhteensovittamisesta.

Sisäasiainministeriö kehittää maahanmuuttoa, kotouttamista, ihmiskauppaa ehkäisevää toimintaa ja laittoman maahanmuuton torjuntaa sekä edistää hyviä etnisiä suhteita ja etnistä yhdenvertaisuutta.

Sisäasiainministeriön alaisuudessa toimii **Maahanmuuttovirasto**, joka käsittelee ja ratkaisee yksittäisiä henkilöitä koskevia, ulkomaalaisten maahantuloon, maassa oleskeluun, maasta poistumiseen ja kansalaisuuteen liittyviä asioita.

Sisäasiainministeriön hallinnonalalla maahanmuuttoon liittyviä tehtäviä hoitavat myös rajavartiolaitos ja poliisi.

Suomen turvapaikkamenettelyssä Maahanmuuttovirasto käsittelee maahantulijan hakemuksen, jonka perusteena on tarve saada kansainvälistä suojelua. Turvapaikkamenettely perustuu siihen, että kaikki hakemukset käsitellään yksilöllisesti. Kansainvälistä suojelua koskeva hakemus käsitellään joko tavallisessa tai nopeutetussa menettelyssä. Ilman huoltajaa maahan tulevan alaikäisen henkilön asiaa käsiteltäessä otetaan huomioon lapsen etu.

Turvapaikkahakemus jätetään maahan saavuttaessa tai mahdollisimman pian sen jälkeen. Poliisi tai rajalaitos selvittää hakijan henkilöllisyyden ja matkareitin. Maahanmuuttovirasto päättää maahantulijan turvapaikasta tai oleskeluluvasta. Muutosta turvapaikkapäätökseen voidaan hakea Helsingin hallinto-oikeudelta. Jos turvapaikan saamisen edellytykset eivät täyty, voidaan kansainvälistä suojelua hakevalle myöntää oleskelulupa toissijaisen suojelun tai humanitaarisen suojelun perusteella tai hänelle voidaan myöntää muu oleskelulupa. Kielteisen päätöksen saaneiden henkilöiden poistaminen maasta toteutetaan tehokkaasti mutta samalla inhimillisesti ja oikeudenmukaisesti.

ELY-keskuksen tehtävänä on kotouttamisen alueellinen kehittäminen, yhteensovittaminen, kuntien tukeminen ja neuvonta, työ- ja elinkeinotoimistojen ohjaus, neuvonta ja tukeminen, maahanmuuttajien kotoutumiskoulutuksen suunnittelu, alueellisen strategian laatiminen, ilman huoltajaa maassa asuville lapsille ja nuorille tarkoitettujen perheryhmäkotien ja muiden asuinyksiköiden perustamisesta sopiminen ja niiden toiminnan valvonta, hyvien etnisten suhteiden ja kulttuurien välisen vuoropuhelun edistäminen.

Aluehallintovirasto vastaa toimialaansa kuuluvissa asioissa maahanmuuttajien kotoutumista edistävien ja tukevien toimenpiteiden ja palvelujen suunnittelusta, ohjauksesta ja valvonnasta.

Työ- ja elinkeinotoimisto vastaa maahanmuuttajien työllistymistä ja kotoutumista edistävästä ja tukevista työvoimapalveluista ja muista toimenpiteistä työnhakijaksi ilmoittautuneille maahanmuuttajille (muun muassa alkukartoitus).

Kunta järjestää kotoutumista edistäviä toimenpiteitä ja palveluja osana kunnallisia peruspalveluja. Kunnan on annettava maahanmuuttajalle asianmukaista ohjausta ja neuvontaa kotoutumista edistävästä toimenpiteistä ja palveluista sekä työelämästä. Kunnat ja TE-toimistot vastaavat maahanmuuttajan alkukartoituksesta. Kunta käynnistää alkukartoituksen maahanmuuttajalle, joka saa muuten kuin tilapäisesti toimeentulotukea. Kunta voi myös käynnistää alkukartoituksen myös sitä pyytäneelle maahanmuuttajalle, jos tämän arvioidaan sitä tarvitsevan. Alkukartoituksen perusteella kunta arvioi, tarvitseeko maahanmuuttaja yksilöllisen kotoutumissuunnitelman.

4 Kuntien kotouttamispalvelut

Kotoutumista edistäviä toimenpiteitä ja palveluja järjestetään osana kunnallisia peruspalveluja. Hyvinvointialueille siirtyminen aiheuttaa muutoksia palveluiden järjestämiseen. Erityisasiantuntemusta vaativissa tehtävissä kunnat ostavat palveluja oman organisaationsa ulkopuolelta. Kuntiemme sosiaalipalveluissa ei ole vielä tehty alkukartoituksia ja kotouttamissuunnitelmia. TE-toimistot tekevät työnhakijoiden alkukartoituksen.

4.1 Asuminen

Maahanmuuttaja voi hankkia vuokra-asunnon yksityiseltä tai kuntien vuokra-asuntojen kautta. Koskella vapaita asuntoja voi tiedustella toimistosihteerillä Nina Relanderilta p. 044 744 1115. Marttilassa asuntoja voi tiedustella hallintojohtaja Heini Luomalta p. 044 744 9210.

4.2 Sosiaali- ja terveystoiminnat

Vuoden 2013 alusta toimintansa on aloittanut Härkätien sosiaali- ja terveystoiminnat yhteistoiminta-alue. Yhteistoiminta-alueeseen kuuluvat Lieto, Koski TI ja Marttila.

Liedon osalta sosiaali- ja terveystoiminnat on yhdistetty yhdeksi toimialaksi. Koski TI ja Marttila järjestävät terveystoiminnat, mielenterveys- ja päihdepalvelut, perheneuvolan ja ikäneuvolan palvelut yhteistoiminnassa Liedon kanssa.

Vuoden 2023 alusta sosiaali- ja terveystoiminnat siirtyvät hyvinvointialueelle. Kuvaus sosiaali- ja terveystoiminnasta kuvastaa vuoden 2022 tilannetta.

Sosiaalipalvelut

Sosiaalipalvelut ovat tasavertaisesti kaikkien kotikuntalain (1994/201) mukaisesti kunnassa asuvien käytettävissä ja saatavilla. Maahanmuuttajien oikeudet kaikkiin etuusmuotoihin ja velvollisuudet palvelujen käyttäjinä ovat samat kuin kenellä tahansa.

Sosiaalitoimen palvelujen yleisenä tavoitteena on edistää lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia sekä ehkäistä syrjäytymistä. Kotouttamistyön lähtökohtana on asiakkaiden yksilöllisten tarpeiden huomioon ottaminen, vanhemmuuden tukeminen sekä työhön kiinnittymisen edistäminen muun muassa työllistävän sosiaalityön menetelmin.

Sosiaali- ja terveystalvissa maahanmuuttajien palveluja hoidetaan pääosin samoin perustein ja samoissa toimipisteissä kuin muidenkin asiakkaiden palveluja, mutta määrättyissä tilanteissa he tarvitsevat erityistarpeisiinsa kohdennettuja ja räätälöityjä palveluja. Tällöin maahanmuuttajien palveluissa painotetaan palveluohjauksellista työtötta: huomiota kiinnitetään erityisesti asiakasohjaukseen ja neuvontaan.

Naiset voivat jäädä usein toimenpiteiden ulkopuolelle, koska hoitavat lapsia kotonaan. Tällöin kielitaito ei kehity. Monet naisista tulevat lisäksi kulttuureista, joissa mies on hoitanut perheen ulkopuoliset asiat ja lisäksi nämä naiset ovat usein luku- ja kirjoitustaidottomia. Myös suomalaisten puolisoina maahan tulevat naiset ovat heikossa asemassa, mikäli puoliso ei tue heidän kotouttamistaan. Naisten yleinen tilanne voi altistaa perheväkivallalle ja ulkomaalaistaustaiset naiset ovatkin yksi suurimpia turvakodin käyttäjäryhmiä. Lisäksi on olemassa esimerkiksi kunniaväkivallan pelko. Näitä asioita tulisi huomioida ja ottaa puheeksi jo peruspalveluissa.

Ikääntyneillä on vaarana syrjäytyä kielitaidon, heikon taloudellisen tilanteen ja sosiaalisten verkostojen puuttumisen takia. Kulttuurisystä ikääntyminen ymmärretään usein ulkomaalaistaustaisten kohdalla eri tavoin kuin kantaväestöllä. Kotouttamissuunnitelma pitäisi kuitenkin tehdä myös ikääntyneiden kanssa, yli 65-vuotiaille. Vanhuspalveluissa tulisi olla pätevyys ja valmius erikielisille palveluille. Toisaalta ulkomaalaistaustaisten omia vertaistukiryhmiä tulisi, varsinkin pienillä paikkakunnilla hyödyntää esimerkiksi yhteistyössä turkulaisten maahanmuuttajajärjestöjen kanssa. Pienellä paikkakunnalla ei toisaalta ole vaarana syntyä tilannetta, jossa ulkomaalaistaustainen väestö asuisi omalla alueellaan, erossa kantaväestön asuinpaikoista. Lisäksi maahanmuuttajat ovat kuitenkin ikärakenteeltaan kantaväestöä selvästi nuorempaa.

Kaikkiaan tehostettujen kotouttamistoimenpiteiden piiriin mahtuu hyvin eritaustaisia ryhmiä, kuten luku- ja kirjoitustaidottomat, monilapsiset perheenäidit, yksinhuoltajat, kidutuksen tai väkivallan uhriksi joutuneet sekä ilman peruskoulutusta, työelämän ulkopuolella olevat nuoret.

Taloudellinen tuki ja kuntouttava sosiaalityö

Toimeentulotuki on tarkoitettu turvaamaan Suomessa asuvan henkilön toimeentulo tilanteessa, jossa perheen tulot ja varat eivät riitä välttämättömiin jokapäiväisiin menoihin. Toimeentulotuki on viimesijainen tukimuoto. Se tarkoittaa, että muut etuudet, kuten esimerkiksi työmarkkinatuki, asumistuki ja lapsilisä, on haettava ennen toimeentulotuen myöntämistä. Toimeentulotukea saa henkilö, joka ei voi saada tarvittavaa toimeentuloa työstään saamalla palkalla, yritystoiminnalla tai varallisuudellaan. Perustoimeentulotuen myöntäminen ja maksaminen kuuluu Kelalle. Toimeentulotuen

rakenne ja suuruus on pyritty muodostamaan siten, että toimeentulotuki kattaa tukea tarvitsevien riittävän peruskulutuksen. Täydentävät ja ehkäisevät toimeentulotukihakemukset käsitellään sosiaalitoimessa.

Sosiaalityöhön sisältyy myös alkukartoitusten ja kotoutumissuunnitelmien tekeminen toimeentulotukiasiakkaille. Myös muilla maahanmuuttajilla on mahdollisuus pyytää alkukartoitusta. Tavoitteena on, että TE-toimisto ja kunnan sosiaalityö tekevät kotoutumissuunnitelmat yhteistyössä, mikäli ei ole perusteltua syytä tehdä suunnitelmaa asiakkaan kanssa erikseen.

Sosiaalityössä tehdään tarvittaessa yhteistyötä myös esimerkiksi terveydenhuollon, mielenterveys- ja päihdepalvelujen kanssa, sekä järjestetään ohjausta ja neuvontaa asiakkaiden sosiaaliseen ja taloudelliseen tilanteeseen liittyvissä asioissa.

Lapsiperheiden tuki

Lapsiperheiden hyvinvointia tuetaan monin tavoin. Eroavat tai erillään asuvat vanhemmat voivat keskustella ja sopia maakunnallisessa perheoikeudellisessa yksikössä lapsensa huolto- ja tapaamisoikeudesta sekä elatusavusta. Koulukuraattori yhteistyössä sosiaalityöntekijän kanssa auttaa ja tukee oppilaita ja heidän perheitään koulunkäyntiin, kasvuun ja kehitykseen liittyvissä asioissa.

Lapsiperheiden palvelut turvaavat lapselle oikeuden turvalliseen ja virikkeitä tarjoavaan kasvuympäristöön, tasapainoiseen ja monipuoliseen kehitykseen sekä erityiseen suojeluun ja huolenpitoon. Palvelutarpeen arvion käynnistää huoli lapsen hyvinvoinnista, terveydestä tai kehityksestä. Hyvinvointia voi vaarantaa esimerkiksi lapsen hoidon laiminlyönti, vanhempien päihteiden käyttö, mielenterveyden ongelmat tai voimakkaat ristiriidat perheessä. Lapsi voi itsekin vaarantaa hyvinvointiaan esimerkiksi käyttämällä päihteitä, laiminlyömällä koulunkäyntiä tai tekemällä rikoksia. Jokainen, joka huomaa lapsen tai nuoren olevan avun tarpeessa, voi ottaa yhteyttä sosiaalityöntekijään. Sosiaalihuolto- ja lastensuojelulaki velvoittavat viranomaisia ja luottamushenkilöitä ottamaan tarvittaessa yhteyttä sosiaalitoimeen.

Lapsiperheiden palveluissa tehdään yhteistyötä perheen, sen lähiverkoston ja viranomaisten, esimerkiksi päivähoidon, neuvolan, koulun ja nuorisotyön kanssa. Vanhempia tuetaan lasten kasvatuksessa ensisijaisesti siten, että lapsi voi kasvaa omassa kodissaan.

Kunnan perhetyö sisältää kotouttavaa perhetyötä maahanmuuttajaperheille. Kotouttava perhetyö on konkreettista apua perheiden tarpeiden mukaan, muun muassa lastenhoitoapua, asioinneissa ja arjen tilanteissa auttamista sekä opastamista suomalaisen yhteiskuntaan.

Terveyspalvelut

Härkätien sosiaali- ja terveyspalvelut järjestävät terveyskeskuspalvelut Kosken TI, Liedon ja Marttilan kunnissa.

Alueella asuu 24 558 asukasta (tilanne 31.12.2021). Härkätien sosiaali- ja terveyspalvelut edistävät, ylläpitävät ja parantavat alueen kuntalaisten terveydentilaa. Tavoitteena on myös lisätä yksilöiden vastuuta omasta terveydestään ja toimintakyvystään.

Perusterveydenhuollon palveluja on tarjolla kolmella terveysasemalla:

Pääterveysasema Lieto	Hyvättyläntie 7, Lieto
Kosken terveysasema	Ikkarmäentie 5, Koski TI
Marttilan terveysasema	Kirkkotie 1, Marttila

Päivystysvastaanotto on tarkoitettu ensiapua ja kiireellistä hoitoa tarvitseville potilaille.

Liedon pääterveysaseman päivystys on auki arkisin klo 8–16, puh. (02) 4873 7200. Muina aikoina päivystys on Turun yhteispäivystyksessä T-sairaalassa, osoitteessa Savitehtaankatu 1, puh. (02) 313 8800, arkisin klo 16–8 ja arkipyhinä sekä viikonloppuisin perjantaista klo 16 alkaen maanantaihin klo 8.

Marttilan ja Kosken TI kunnan asukkaat voivat kiireellisessä tapauksessa päivittäin klo 8–20 välisenä aikana käyttää myös Loimaan aluesairaalan ensiapupoliklinikkaa puh. (02) 314 3793.

Maahanmuuttajien terveyspalvelut on keskitetty Härkätien Liedon terveyskeskukseen. Kuntapaikan saaneiden maahanmuuttajien terveystarkastuksista vastaa nimetty terveydenhoitaja ja lääkäri.

Terveydenhoitaja kutsuu aikuiset kirjeitse terveystarkastukseen ja varaa tulkit. Aikaa yhtä henkilöä kohden on käytettävissä noin tunti. Useimmiten maahanmuuttajille käynnistetään nopeutettu rokotusohjelma. Samalla varataan lääkäriaika ja otetaan perusverikokeet.

Maahanmuuttajille annetaan perusinfo terveyskeskuksen toiminnasta ja käytännöistä, ja henkilöt ohjataan tarvittaessa palveluiden – kuten hammashuolto tai psykologi – piiriin. Luonnollisesti asiakkaat saavat myös terveydenhoitajan yhteystiedot mahdollisia myöhempiä yhteydenottoja varten. Lapset ja nuoret maahanmuuttaja-asiakkaat kutsutaan neuvolan tai koulun kautta normaaleihin ikäkausitarkastuksiin.

4.3 Sivistystoimen palvelut

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatus tarjoaa lapselle turvallisen, kehitykselle ja oppimiselle suotuisan kasvuympäristön ottaen huomioon myös lapsen erityispiirteet. Palvelut koostuvat perhepäivähoidosta, ryhmäperhepäivähoidosta, päiväkotihoidosta, vuorohoidosta, erityispäivähoidosta, esiopetuksesta, avoimesta varhaiskasvatuksesta, kotihoidon tuesta ja yksityisen hoidon tuesta sekä yksityisen hoidon kuntalisästä. Päivähoito toimii myös lastensuojelullisena avohuollon tukitoimena.

Varhaiskasvatus järjestetään samassa ryhmässä suomenkielisten lasten kanssa. Vierastaustaisen lapsen sopeutumista lapsiryhmään tuetaan rohkaisemalla ja kan-

nustamalla lasta vuorovaikutukseen toisten lasten kanssa. Erilaisten lasten toimiminen yhdessä lisää luonnollisella tavalla suvaitsevaisuutta ja ehkäisee syrjäytymistä. Esikoulussa lapsi harjoittelee niitä taitoja, joita hän tarvitsee koulussa.

Koska maahanmuuttajien lapset puhuvat eri kieltä olisi tärkeää, että lapset tulisivat varhaiskasvatuksen piiriin jo ennen esikouluikää syrjäytymisen ehkäisemisen vuoksi.

Perusopetus

Perusopetuksen järjestäminen on kunnan keskeinen ja lakisääteinen peruspalvelutehtävä. Perusopetukseen sisältyvät myös monipuoliset ja laadukkaat erityisopetuspalvelut sekä oppilashuollon palvelut.

Oppivelvollisuusikäisellä maahanmuuttajalla on oikeus samaan peruskoulutukseen kuin suomalaisillakin. Lain mukaan opinnoissa tilapäisesti jälkeen jääneille tai muuten erityistä tukea tarvitseville tulee antaa tuki- ja erityisopetusta. Tämä koskee myös maahanmuuttajaoppilaita.

Maahanmuuttajalle opetetaan suomea toisena kielenä, mikäli hänen suomen kielen taitonsa ei arvioida olevan äidinkielen tasoinen kaikilla kielitaidon osa-alueilla. Maahanmuuttajalle voidaan mahdollisuuksien mukaan järjestää myös oppilaan oman äidinkielen opetusta.

Oman erityisen ryhmänsä muodostavat nuoret, jotka eivät enää kuulu oppivelvollisuuden piiriin. Heidän syrjäytymisvaaransa on erittäin suuri. Myös yksin maahanmuuttavien lasten määrä on ollut kasvava trendi maahanmuutossa. He tarvitsevat esimerkiksi samanlaisia toimenpiteitä kuin jälkihuollossa olevat suomalaiset lapset.

Vieraskielisten oppilaiden opetukseen voidaan hakea erillistä valtionavustusta. Koskella opetusta järjestetään omassa kunnassa yhdeksänteen luokkaan asti. Marttilalaiset käyvät alakoulun omassa kunnassa, jonka jälkeen siirtyvät yläkouluun Koskelle.

Marttilassa ja Koskella on myönteisiä kokemuksia tullut siitä, että maahanmuuttaja on saanut käydä koulunsa omassa kunnassa, jossa ovat omanikäiset luokkakaverit, joiden kanssa viettää aikaa vapaa-ajallakin. Maahanmuuttaja aloittaa alakoulussa yleensä ikätasoonsa nähden yhtä alemmalta luokalta. Maahanmuuttajan osatessa jonkin kansainvälisen kielen (esimerkiksi englanti tai saksa) on hänelle helpompi opettaa oman kunnan koulussa suomen kieltä.

Lukiokoulutus

Lukio antaa yleissivistävää koulutusta. Lukioon kuten muihinkin perusopetuspohjaisiin oppilaitoksiin haetaan yhteishaussa. Lukio-opiskelijoiden valinta perustuu aikaisempaan koulumenestykseen. Ulkomaisella todistuksella haetaan lukiopaikkaa yhteishaun aikana suoraan lukiosta.

Lukiokoulutuksessa vieraskielisten opiskelijoiden opetukseen voidaan hakea erillistä valtionavustusta.

Koskella on oma lukio. Kosken lukiossa käy oppilaita Marttilasta ja muista lähikunnista. Marttilasta käydään lisäksi Salon ja Liedon lukiossa.

Ammatillinen sekä Auranlaakson kansalaisopisto

Lähimmät ammatillista koulutusta tarjoavat oppilaitokset ovat Forssassa, Loimaalla, Liedossa, Salossa ja Turussa.

4.4 Kirjastopalvelut

Kirjaston tehtävänä on edistää väestön yhtäläisiä mahdollisuuksia sivistykseen, tiedonhankintaan ja elinikäiseen oppimiseen.

Kielen oppiminen ja paikallisen kulttuurin tunteminen ovat kotoutumisen tärkeitä edellytyksiä. Kirjasto- ja tietopalvelut tarjoavat mahdollisuuden omaehtoisesti tai henkilökunnan ohjaamana tutustua ja oppia suomen kieltä ja kulttuuria monipuolisen aineiston avulla. Kirjasto tarjoaa maksuttomasti asiakkaiden käyttöön kirjoja, lehtiä, äänitteitä ja elokuvia sekä internet-yhteyden. Kirjastoon voidaan myös tarpeen mukaan tilata lainaksi erikielisiä kokoelmia suuremmista kirjastoista. Kirjaston monikäyttöiset tilat ovat avoimena opiskelua, tuttavien tapaamista tai luovaa oleskelua varten. Kirjastossa järjestettävät tilaisuudet ovat kaikille avoimia.

4.5 Muita palveluja

Vapaa-ajan palvelut

Marttilan kunnassa on erinomaiset liikunta- ja vapaa-ajanviettomahdollisuudet. Suurin osa liikuntapaikoista sijaitsee Marttilan liikuntakeskuksessa. Koulun ja päiväkodin välittömässä läheisyydessä ovat Martintalo (liikuntahalli ja kuntosali), urheilukenttä, valaistu kuntorata/latu (6,5 km), 22-väyläinen frisbeegolfrata, jalkapallonurmi (täysmittainen tekonurmikenttä), pesäpallokenttä/ koriskenttä, jossa talvella jääkiekkorata ja iso luistelualue. Martintalon pihalla sijaitsee myös Marttilan skeittipuisto. Lisäksi keskustasta löytyy vielä beach volley -kenttä sekä tenniskentät. Martintalolla järjestetään runsaasti ohjattua liikuntaa niin lapsille kuin aikuisillekin. Kuntosalilla on myös ohjattuja ryhmiä kaiken ikäisille ja -kuntoisille.

Paikalliset yhdistykset järjestävät toimintaa lapsille ja nuorille. MLL Marttilan yhdistys järjestää toimintaa pääosin lapsille. On muskaria, enkunkerhoa, äitien ja lapsien yhteisiä kokoontumisia. Yhdistyksellä on tilat Huvilan yläkerrassa. Marttilan Martit järjestää partiotoimintaa, Härkätien 4H -yhdistys järjestää myös kerhotoimintaa Marttilassa.

Huvila on vapaa-aikatoimen ylläpitämä kokoontumistila Marttilan kirjaston pihapiirissä. Aamupäivisin siinä kokoontuu järjestöjä, iltapäivisin se on iltapäivätoiminnan käytössä ja iltaisin nuorisotalona.

Marttilan Murto järjestää urheilu- ja liikuntatoimintaa monessa muodossa. Talvella on eri-ikäisten lasten ja nuorten harrasteryhmiä Martintalolla ja kesäisin harrastetaan

jalkapallonurmella jalkapalloa ja urheilukentällä yleisurheilua. Frisbeegolf-kilpailuja ja -opastusta on myös.

Vapaa-aikatoimi hallinnoi myös koululaisten kerhotoimintaa. Alakoulussa on erilaisia maksuttomia kerhoja kuten liikuntaa, askartelua, kokkailua ja musiikkia. Vapaa-aikatoimi järjestää lapsille myös muuta kurssitoimintaa muun muassa uimakoulut ja leiritoimintaa.

Vapaa-aikatoimi hallinnoi Palaisten uimarantaa ja saunaa. Talvisin järjestetään avantoimintaa ja kesäisin sauna lämpiyä useana päivänä kuntalaisille.

Marttilan ja Kosken nuorisovaltuusto on yhteyslinkki kunnan vapaa-aikatoimen ja nuorten välillä. Valtuusto järjestää erilaisia tapahtumia nuorille ja tekee aloitteita asukkaiden viihtyvyyden parantamiseksi.

Kosken TI kunnassa nuorisotila Seukkari on auki koulun jälkeen kolmena päivänä viikolla sekä joka toinen perjantai-ilta. Nuorisotila Seukkarin toiminta on suunnattu 4. luokkalaisista ylöspäin. Nuorisotila sijaitsee Yhdistystalon alakerrassa osoitteessa Hämeentie 43. Yhdistystalolla on paljon eri yhdistysten ja kunnan toimintaa mm. erilaisia ryhmiä sekä kokouksia. Kunnassa toimii myös alle 1–3. luokkalaisille iltapäiväkerho Nuortentuvalla osoitteessa Härkätie 3. Yhdistykset ja seurat järjestävät paljon lasten- ja nuorten sekä aikuisten harrastetoimintaa. Kunnalla on myös omia liikuntaryhmiä eri ikäisille. Kaikki ryhmät on koottu kolme kertaa vuodessa ilmestyvään kuntatiedotteeseen sekä kunnan kotisivuille. Kunta järjestää myös lasten- ja nuorten leirin kesällä yleensä juhannusviikolla. Myös erilaisia retkiä järjestetään loma-aikoina. Kosken TI ja Marttilan kuntien vapaa-aikatoimet tekevät tiivistä yhteistyötä ja monet retket ja tapahtumat ovat avoimia molempien kuntien nuorille.

Koskella on loistavat sisäliikuntamahdollisuudet. Kunnassa on liikuntahalli, kuntosali, koulukeskuksen sali, Talolan alakoulun sali ja Nuortentuvan sali. Liikuntahallia on mahdollisuus vuokrata myös yksityiskäyttöön (hintaa 4€/h). Liikuntahalli ja kuntosali ovat avoinna arkipäivisin kaikki illat (klo 15 eteenpäin) ja viikonloppuisin, kulkukortin liikuntahallille saa hankittua vapaa-aikatoimesta. Sisäliikuntatiloissa järjestetään seurojen ohjattuja vuoroja ja runsaasti muita harraste-, peli- ja jumpparyhmiä kaiken ikäisille.

Keskustan Urheilupuiston alueella on urheilukenttä, tenniskentät, salibandykenttä, ulkokoripallokenttä, beach volley -kenttä, pururata kuntolaitteineen, jääkiekkokaukalo, hiihtoladut ja frisbeegolfrata. Talolan koulun kentällä on pesäpallokenttä ja talvella iso luistelualue.

Liipolanjärven sauna lämpiyä ympäri vuoden ja uimaranta soveltuu hyvin etenkin lapsille ja nuorille. Lisäksi kunta järjestää rantauimakouluja heinäkuussa. Liipolaan on matkaa keskustasta noin 5 km. Hevonlinnan ulkoilu- ja hiihtokeskus tarjoaa puitteet monipuoliseen ulkoiluun – lenkkeilyyn, hiihtoon, suunnistukseen, frisbeegolfiin, beach volleyhin, maastoratsastukseen.

Auranmaan ja Someron kansalaisopisto järjestävät kuntien alueella monipuolista toimintaa ja ohjelmaa. Koskella ja Marttilassa jaetaan kuntalaisille tiedote kunnan tapahtumista muutaman kerran vuodessa.

Kuntatiedote

Muutaman kerran vuodessa ilmestyvä kuntatiedote jaetaan jokaiseen talouteen. Tiedotteesta löytyvät tiedot kunnan sekä muiden paikallisten toimijoiden palveluista.

Kuntien nettisivut

www.marttila.fi www.koski.fi

Näiltä kuntien omilta nettisivuilta löytyvät kaikille kattavat tiedot kunnasta.

5 Kansaneläkelaitoksen palvelut

Kela hoitaa Suomessa asuvien perusturvaa eri elämäntilanteissa. Kelan asiakkaita ovat kaikki Suomessa sekä ulkomailla asuvat Suomen sosiaaliturvan piiriin kuuluvat henkilöt. Sosiaaliturvan sisällöstä päätetään lainsäädännössä.

Kelan hoitamaan sosiaaliturvaan kuuluvat lapsiperheiden tuet, sairausvakuutus, kuntoutus, työttömän perusturva, asumistuki, opintotuki ja vähimmäiseläkkeet. Lisäksi Kela huolehtii vammaisetuksista, sotilasavustuksista sekä maahanmuuttajan tuesta. Tietoa Kelan etuuksista saa Kelan internetsivuilta www.kela.fi. Sivuilta löytyvät myös mm. etuuksien hakemuslomakkeet ja etuuksien laskurit.

Lähimmät Kelan toimipisteet ovat Salossa ja Loimaalla.

Sosiaaliturvaa asumisen perusteella

Suomen sosiaaliturvajärjestelmä perustuu maassa asumiseen. Joitakin poikkeuksia lukuun ottamatta kaikilla Suomessa vakinaisesti asuvilla on oikeus Kelan myöntämiin sosiaaliturvaetuuksiin.

Kun henkilö muuttaa Suomeen, Kela tekee päätöksen siitä, kuuluko hän Suomen sosiaaliturvan piiriin eli onko hänellä oikeus Kelan myöntämiin sosiaaliturvaetuuksiin. Oikeus Suomen sosiaaliturvaan ratkaistaan pääsääntöisesti sen perusteella, kuinka pitkstä oleskelusta on kysymys. Jos tarkoitus on muuttaa Suomeen vakinaisesti, pääsee pääsääntöisesti Suomen sosiaaliturvan piiriin muuttohetkestä lukien ja voi saada Kelan etuuksia.

Vakinaiseksi asumiseksi lasketaan esimerkiksi paluumuutto, vähintään kahden vuoden työskentely Suomessa sekä avioliitto tai muu läheinen perhesuhde Suomessa vakinaisesti asuvaan henkilöön. Lisäksi vaaditaan, että oleskelulupa on myönnetty vähintään vuodeksi, jos henkilö on velvollinen oleskeluluvan hankkimaan. Oleskelulupia myöntää Maahanmuuttovirasto.

Jos Suomeen muutetaan tilapäisesti asumaan, ei yleensä ole oikeutta Kelan sosiaaliturvaetuuksiin. Esimerkiksi opiskelijoiden katsotaan muuttavan Suomeen vain tilapäisesti, jos muuton ainoa syy on opiskelu.

Tietyissä tapauksissa henkilö voi kuulua Suomen sosiaaliturvan piiriin työskentelyn perusteella.

Oikeutta Suomen sosiaaliturvaan ei ole, jos henkilö saa EU-lainsäädännön tai sosiaaliturvasopimuksen perusteella etuuksia jostakin toisesta maasta tai kuuluu muuten jonkin toisen maan sosiaaliturvan piiriin. Tällaisia henkilöitä ovat esimerkiksi:

- toisesta EU/ETA-maasta tai Sveitsistä lähetetyt työntekijät
- rajatyöntekijät
- vieraan valtion tai valtioiden välisen järjestön palveluksessa olevat työntekijät ja heidän perheenjäsenensä.

Jos henkilö muuttaa Suomeen tilapäisesti toisesta EU/ETA-maasta tai Sveitsistä, on hänellä oikeus välttämättömään sairaanhoitoon eurooppalaisella sairaanhoitokortilla.

Kotoutumistuki

Kotoutumistuen tavoitteena on turvata maahanmuuttajan kotoutumissuunnitelman aikainen toimeentulo. Ennen hakemuksen ratkaisemista tarvitaan työ- ja elinkeinotoimiston antama esteetön työvoimapolitiittinen lausunto, jossa on tieto siitä, että asiakkaalle on laadittu kotoutumissuunnitelma. Kotoutumistukea voidaan maksaa vain siltä ajalta, jona työnhaku on voimassa. Työnhakijana olevalle maahanmuuttajalle maksetaan kotoutumissuunnitelman ajalta työmarkkinatukea kotouttamistukena. Maahanmuuttajalla on kolmen ensimmäisen maassaolovuoden aikana oikeus työmarkkinatukeen kotoutumistukena. Kotoutumistuen maksaminen edellyttää, että

- kotoutumissuunnitelma on laadittu ja voimassa
- asiakas noudattaa kotoutumissuunnitelmaa
- asiakas on taloudellisen tuen tarpeessa ja täyttää muutoinkin työmarkkinatuen saamisen edellytykset.

Asiointi Kelassa

Kela haluaa palvella asiakkaitaan helposti, läheltä ja monikanavaisesti. Palvelun läheisyys merkitsee vaihtoehtoisia palvelukanavia ja laajaa palveluverkkoa. Kela-asioita voi hoitaa yhä useammin myös kotona tai työpaikalla.

Asiakkaiden käytössä on kuusi palvelukanavaa: verkkopalvelu, puhelinpalvelu, toimistopalvelu, yhteispalvelu, postiasiointi ja suorakorvaus. Näistä asiakas voi valita itselleen parhaiten sopivan.

Asiakkaalla on oikeus kysyä ja saada neuvoja Kelasta. Maasta- ja maahanmuuton palvelunumero 020 634 0200 neuvoo sosiaaliturvaan liittyvissä kysymyksissä Suomeen tai ulkomaille muutettaessa. Numerossa vastataan arkisin klo 10–15. Lisäksi tietoja saa Kelan paikallistoimistoista.

Neuvoja voidaan antaa tarvittaessa myös asiakkaan puolesta puhevaltaa käyttävälle edunvalvojalle, asiamiehelle tai avustajalle. Jos asiakkaan on hankala hoitaa Kelan asioitaan itse, hän voi valtuuttaa toisen henkilön asioimaan puolestaan. Valtakirja on aina kirjallinen. Valtuutuksen voi antaa täyttämällä Kelan valtakirjalomakkeen, joita on kaksi erilaista. Yleinen valtuutus Kelan etuusasioiden hoitamista varten tai yksilöi-

ty valtakirja, joka on rajattu valtakirja ja antaa valtuutetulle oikeuden hoitaa tiettyjä asioita.

Valtakirjalomakkeet löytyvät Kelan verkkosivuilta: www.kela.fi/lomakkeet.

Asiakkailla on oikeus maksuttomaan tulkkaukseen, jos asiointi Kelassa ei onnistu omalla äidinkielellä eikä löydy muutakaan yhteistä kieltä Kelan toimihenkilön kanssa. Tulkkina voi toimia kyseistä kieltä osaava Kelan virkailija tai ulkopuolinen ammattitulkki. Tulkkipalveluja voidaan käyttää erityisesti asiointiin alkuvaiheessa tai jos asiakas ei ole ymmärtänyt Kelasta saamaansa päätöstä tai kirjettä sekä oikaisu-, takaisinperintä- ja väärinkäytösasioissa, joissa aloite on lähtenyt Kelasta. Yleisluonteisissa asioissa, joilla ei ole merkitystä asiakkaan oikeusturvan kannalta, tulkkina voi toimia myös asiakkaan sukulainen tai ystävä. Alle 18-vuotiaat eivät kuitenkaan saa toimia tulkkina.

Kelan toimiston palveluneuvoja tilaa tulkin tulkkeskuksesta. Asiointiajankohta, johon tulkki tilataan, sovitaan yhdessä Kelan, asiakkaan ja tulkin kanssa. Tulkkaus voidaan järjestää tarvittaessa myös etätulkkauksena puhelimen avulla.

Asiakas voi tarvita tulkkausapua myös kuurouden tai puhevamman vuoksi. Oikeutta tulkkauspalveluun vamman perusteella haetaan Kelan Vammaisten tulkkauspalvelukeskuksesta. Päätöksen saatuaan asiakas tilaa tulkin välityskeskuksesta. Lisätietoja: www.kela.fi/vatu.

6 Työ- ja elinkeinohallinnon palvelut

Marttila ja Koski TI ovat mukana Salon työllisyyden kuntakokeilussa 1.3.2021 – 30.6.2023. Kunnilla on yhteinen työllisyyden asioita hoitava omavalmentaja. Oma- valmentaja tapaa työttömiä asiakkaita Marttilassa ja Koskella. Yhteistyötä tehdään sosiaali- ja terveystyöpalveluiden, elinkeinoasiantuntijan, Kelan ja kuntien eri toimialojen kanssa.

Työllisyyden kuntakokeilun asiakkaana ovat kaikki maahanmuuttajat tai vieraskieliset työttömät työnhakijat, työllistettynä olevat ja työllistymistä edistävissä palveluissa olevat työnhakijat, joiden kotikunta on kokeilualueella.

Osa työttömistä ei kuulu työllisyyden kuntakokeilun piiriin ja heillä omavirkailija on esimerkiksi Loimaan TE-toimistossa. Työ- ja elinkeinotoimistojen palveluita ollaan uudistamassa ja palveluiden on tarkoitus siirtyä kuntien vastuulle vuoden 2024 aikana.

TE-palvelut ja työllisyyden kuntakokeilukunnat vastaavat maahanmuuttajien työllistymistä ja kotoutumista edistävistä ja tukevista työvoimapalveluista ja muista toimenpiteistä työnhakijaksi ilmoittautuneille maahanmuuttajille sekä muista sille laissa osoitetuista tehtävistä. TE-palveluiden on huolehdittava, että palvelut soveltuvat myös maahanmuuttajille.

TE-palvelut antavat maahanmuuttajalle asianmukaista ohjausta ja neuvontaa kotoutumista edistävistä toimista ja palveluista sekä työelämästä. TE-palveluiden on informoitava maahanmuuttajaa työhausta, TE-palveluista sekä työllistymistä edistävistä

palveluista ja toimista, työnhakijan yleisistä velvollisuuksista ja työttömyysetuuksien työvoimapoliittisista edellytyksistä.

Alkukartoituksessa arvioidaan alustavasti maahanmuuttajan työllistymis-, opiskelu- ja muut kotoutumisvalmiudet sekä kielikoulutuksen ja muiden kotoutumista edistävien toimenpiteiden ja palvelujen tarpeet. TE-palvelut käynnistävät alkukartoituksen maahanmuuttajalle, joka on työtön ja rekisteröity työnhakijaksi työ- ja elinkeinopalveluun julkisesta työvoimapalvelusta annetussa laissa säädetyllä tavalla.

Alkukartoitus käynnistetään 2 kuukauden kuluessa asiakkuuden alkamisesta. Alkukartoituksessa arvioidaan, tarvitseeko asiakas kotoutumissuunnitelmaa, -koulutusta tai muita toimenpiteitä. Alkukartoitukseen kuuluvilla toimilla voidaan korvata niitä täydentäviä työnhakukeskusteluja, joita TE-toimisto järjestää työttömälle ja työttömyysuhan alaiselle työnhakijalle alkuhaastattelua seuraavan kolmen kuukauden aikana.

Kotoutumissuunnitelma on yksilöllinen suunnitelma niistä toimenpiteistä ja palveluista, joiden tarkoituksena on, että maahanmuuttajalla on mahdollisuudet hankkia suomen kielen taito, sekä muita yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittavia tietoja ja taitoja. Kotoutumissuunnitelmaan on oikeus maahanmuuttajalla, joka on työtön työnhakija tai saa toimeentulotukea.

Kunta ja TE-palvelut laativat suunnitelman yhdessä, perustellusta syystä suunnitelma voidaan tehdä erikseen. Suunnitelman laatiminen on käynnistettävä kahden viikon kuluttua alkukartoituksesta. Ensimmäinen kotoutumissuunnitelma on laadittava viimeistään kolmen vuoden kuluttua ensimmäisen oleskeluluvan tai oleskelukortin myöntämisestä taikka oleskeluoikeuden rekisteröimisestä. Ensimmäinen kotoutumissuunnitelma laaditaan enintään yhden vuoden ajaksi. Kotoutumissuunnitelmaan oikeuttava enimmäisaika on kolme vuotta ensimmäisen kotoutumissuunnitelman allekirjoittamisesta. Perustellusta syystä aikaa voidaan pidentää enintään kahdella vuodella.

TE-palvelut sopivat kotoutumissuunnitelmassa maahanmuuttajan kanssa koulutuksesta, työhausta ja sen tavoitteista sekä työnhakua tukevista ja työllistymistä edistävästä toimenpiteistä ja palveluista. Lisäksi kotoutumissuunnitelmaan sisällytetään työnhakuvollisuus. Työnhakuvollisuus voidaan jättää asettamatta esimerkiksi silloin, jos työnhakija opiskelee kotoutumislain tai JTYPL:n mukaisesti omaehtoisia luku- ja kirjoitustaidon opintoja työttömyysetuudella tuettuna ja opinnot ovat päätoimisia.

Kunta ja TE-palvelut seuraavat suunnitelman toteutumista. Kunta seuraa toteutumista vähintään kerran vuodessa ja TE-palvelut julkisen työvoimapalvelulain mukaisesti.

Kotoutumistuki on maahanmuuttajalle kotoutumissuunnitelman mukaisiin toimenpiteisiin osallistumisen aikaisen toimeentulon turvaamiseksi tarkoitettu tuki.

Kotoutumiskoulutuksena oppivelvollisuusiän ylittäneelle maahanmuuttajalle järjestetään suomen tai ruotsin kielen opetusta ja tarvittaessa luku- ja kirjoitustaidon opetusta sekä muuta opetusta, joka edistää työelämään ja jatkokoulutukseen pääsyä. Kotoutumiskoulutuksen kielellisenä tavoitteena on, että maahanmuuttaja saavuttaa suomen tai ruotsin kielessä toimivan peruskielitaidon.

Kotoutumiskoulutus toteutetaan pääsääntöisesti työvoimapoliittisena aikuiskoulutuksena tai voidaan järjestää myös omaehtoisena opiskeluna. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus vastaa työvoimapoliittisena aikuiskoulutuksena toteutettavan kotoutumiskoulutuksen järjestämisestä toimialueellaan. TE-palvelut ohjaa maahanmuuttajan kotoutumiskoulutukseen tai hakeutumaan omaehtoiseen koulutukseen.

Asiointi TE-palveluissa

TE-palvelut toteutetaan monikanavaisesti verkkopalveluna, puhelinpalveluna ja henkilökohtaisena palveluna. Työnhakijoita neuvotaan käyttämään asiointissa henkilön tilanteessa tarkoituksenmukaisinta palvelukanavaa.

Verkkopalvelussa (www.tyomarkkinatori.fi) voi muun muassa ilmoittautua työnhakijaksi, ilmoittaa työnhakuun liittyvistä muutoksista, tarkistaa omia asiakastietoja, antaa työttömyysturvaan liittyviä selvityksiä, hakea koulutuksiin ja päättää työnhaun. Verkkopalvelusta saa tietoa TE-palveluista myös useilla maahanmuuttajien käyttämällä kielillä.

Valtakunnallinen henkilöasiakkaan puhelinpalvelu 0295 020 700 neuvoo työnhakija-asiakkaita TE-palveluissa ja sähköisessä asiointissa sekä ohjaa palvelutarpeen mukaisesti palveluihin. Lisäksi puhelinpalveluista saa koulutusneuvontaa 0295 020 702, työttömyysturvaneuvontaa 0295 020 701 sekä palvelua venäjän kielellä 0295 020 715, englannin kielellä 0295 020 713.

Uusi työnhakija ilmoittautuu aina TE-toimistoon. TE-toimisto ohjaa hakijan kuntakokeiluun, mikäli asiakkuuden kriteerit täyttyvät. TE-toimisto tarkistaa henkilön oleskeluoikeuden ja oikeuden työnhakuun Suomessa ennen siirtoa kokeiluun. Ensimmäisellä asiointikerralla TE-toimistossa on maahanmuuttaja-asiakkaalla hyvä olla mukana passi, oleskelulupa tai poliisilta saatu EU-kansalaisen oleskeluoikeuden rekisteröintitodistus, maistraatista saatu väestörekisteriote tai asiakirja, jolla osoitetaan suomalainen henkilötunnus (esimerkiksi Kela-kortti) sekä työ- ja koulutodistukset suomeksi, ruotsiksi tai englanniksi käännettyinä. Alkuvaiheen palveluita ovat muun muassa alkukartoitus, kotoutumissuunnitelma ja kotoutumiskoulutus. TE-palveluiden tarjoamien palvelujen tavoitteena on tukea työnhakijan työllistymistä avoimille työmarkkinoille.

Lisätietoa; www.tyomarkkinatori.fi ja www.salo.fi/kuntakokeilu

7 Poliisin palvelut

Eri maiden kansalaisten käsitys lainsäädännöstä, ihmisten oikeuksista ja velvollisuuksista vaihtelee. Mikä on sallittua kotimaassa saattaakin olla lailla kiellettyä ulkomailla. Poliisin kuten muidenkin viranomaisten toimintaa säädellään lainsäädännöllä ja kaikkien ihmisten odotetaan noudattavan lakeja. Maahanmuuttajan olisi tärkeää oppia tuntemaan uuden kotimaan viranomaisten toimivaltaan, menettelytapoihin sekä asiointikäytäntöihin liittyviä asioita.

Poliisi on Suomen sisäisestä turvallisuudesta huolehtiva viranomainen, jonka toimialaan kuuluvat ulkomaalaisten maahanmuuttoon ja maassa oleskeluun liittyvät asiat. Internetistä poliisin verkkosivuilta (www.poliisi.fi) löytyy runsaasti ja usealla kielellä maahanmuuttajille tarkoitettuja ohjeita. Viranomaisten käytettävissä ovat lisäksi monipuoliset tulkkauspalvelut. Yleisimmin maahanmuuttajien kysymykset ja ongelmat koskevat ajo-oikeutta ja liikennesääntöihin liittyviä asioita.

Loimaan, Salon ja Turun (pääpoliisiasema) poliisiasemat kuuluvat Varsinais-Suomen poliisilaitokseen palvellen lupa- ja ulkomaalaisasioissa. Poliisiaseman lupapalveluyksikön kautta selviävät passiasioihin, ajo-oikeuteen, henkilöllisyystodistuksiin sekä kansalaisuus- ja oleskelulupiin liittyvät ongelmat. Lupapalveluyksiköstä annetaan ongelmatilanteisiin monenlaisia käytännön ohjeita ja neuvoja. Kotouttamisohjelman tarkistusajankohtana 1.4.2022 tilapäistä suojelua hakevat ohjataan Raision poliisiasemalle, osoitteeseen Nallinkatu 8.

8 Evankelis-luterilaisen seurakunnan palvelut

Kosken ja Marttilan kuntien alueella on yksi yhteinen seurakunta, Martinkosken seurakunta, jolla on kirkot molemmissa kunnissa. Jumalanpalveluksia Kosken ja Marttilan kirkoissa vietetään jokaisena pyhänä. Seurakunnan internetsivuilta martinkoskenseurakunta.fi ja Auranmaan viikkolehden seurakuntailmoituksista näkee seurakunnan järjestämät eri tilaisuudet ja tapahtumat.

Seurakunnan toiminta pohjautuu kristilliselle pohjalle. Seurakunta tarjoaa kaikenikäisille ihmisille mahdollisuutta tulla Jumalan ja seurakunnan yhteyteen monin eri tavoin. Seurakunta palvelee niin omia jäseniään kuin jokaista kuntalaista ja seurakunnan järjestämät tilaisuudet ja tapahtumat ovat kaikille avoimia.

Diakoniatyö on monipuolista lähimmäisen auttamisen toimintaa. Diakoniatyöntekijää voi tulla tapaamaan vastaanotoille seurakuntatalolle keskiviikkoisin Marttilassa ja torstaisin Koskella. Diakoni tekee myös kotikäyntejä. Diakonia- ja lähetystyö toimivat kansainvälisenä linkkinä seurakunnan keskellä.

Seurakunnan toimintaan olet aina tervetullut, joko olemaan läsnä tai omien vahvuuksiesi mukaisesti tekemään vapaaehtoistyötä.

Kristitty ihminen arvostaa ja kunnioittaa jokaista ihmistä ja hänen uskontoaan. Seurakunnasta on mahdollisuus saada sielunhoitoa, joka on kristillisellä pohjalla. Tätä voi kysyä niin seurakunnan papeilta kuin diakoniatyöntekijöiltä.

Kirkollisia toimituksia ovat kaste, konfirmaatio, avioliittoon vihkiminen ja hautaan siunaaminen.

Seurakunnan yhteystiedot, työntekijät ja toiminta löytyvät internetistä: www.martinkoskenseurakunta.fi

9 Kielipalvelujen järjestäminen

Valtio korvaa pakolaisten vastaanotosta sopimuksen tehneille kunnille tulkkaus- ja käännöskulut, kun on kyse sosiaali- ja terveydenhuollon palveluista tai kotoutumista tukevien palveluiden käyttöön ohjaamisesta. Korvaus maksetaan hakemuksen perusteella siitä ELY-keskuksesta, jonka alueella kunta sijaitsee. Suomen kansalaisuuden saamisen jälkeen kustannuksia ei korvata. Lisäksi valtion varoista korvataan viranomaisille entisen Neuvostoliiton alueelta saapuneiden paluumuuttajien tulkkaus- ja käännöspalvelut puolen vuoden ajan. Muiden maahanmuuttajien osalta palvelun tilaaja vastaa tulkkaus- ja käännöspalvelujen kustannuksista.

Kielipalvelut (tulkkaus- ja käännöspalvelut) mahdollistavat maahanmuuttajille yhdenvertaisen ja sujuvan asioimisen viranomaisten kanssa. Tulkkaus- ja käännöspalveluilla edistetään kielellistä tasa-arvoa sekä varmistetaan asiakkaan ja viranomaisen oikeusturva. Palvelut on tarkoitettu ensisijaisesti maahantulon alkuvaiheeseen, sillä kotoutumisen tavoitteena on suomen ja/tai ruotsin kielen vähittäinen oppiminen itsenäisen asioimisen tarpeisiin.

Tulkkaus- ja käännöspalveluja käytetään erityisesti silloin, kun viranomaisen on päätettävä maahanmuuttajan etuuksista, oikeuksista tai velvollisuuksista, tai kun asian selvittäminen muutoin vaatii kielipalvelujen käyttöä. Hallintolaissa ja hallintokäyttölaissa säädetään, että viranomaisen velvollisuus kielipalveluiden järjestämiseen ja kustantamiseen rajoittuu asioihin, jotka voivat tulla vireille viranomaisen aloitteesta. Erityisestä syystä tulkitsemisesta ja kääntämisestä voidaan huolehtia myös asiakkaan aloitteesta vireille tulevassa asiassa.

Kosken ja Marttilan kuntia palvelee Monetra-tulkkipalvelut. Palvelu on ensisijaisesti tarkoitettu pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden kanssa työskenteleville sosiaali-, terveys- ja kotouttamisviranomaisille. Palveluja pyritään järjestämään kaikille maahanmuuttajien kanssa toimiville viranomaisille. Käännöksiä voivat tilata myös yksityishenkilöt. Tulkkeskus järjestää koulutusta tulkin kanssa työskentelystä sekä eri kulttuurien kohtaamisesta. Tulkkipalveluiden tilaustavat 24 h p. 040 146 9909 tai tulkkipalvelut@monetra.fi.

10 Pakolaisten ja paluumuuttajien vastaanoton järjestämisestä aiheutuvien kustannusten korvaaminen kunnille

Kuntien kannalta maahanmuutto on tärkeää niin työperusteisen kuin humanitaarisenkin maahanmuuton näkökulmasta. Suomessa on tällä hetkellä enemmän työn perusteella maahan muuttaneita kuin koskaan aikaisemmin. Tämän muutoksen merkitystä lisää myös väestön ikääntymisen myötä näkyvissä oleva kiristynyt kilpailu osaavasta työvoimasta kaikilla työmarkkinasektoreilla sekä Suomessa että muissa EU:n maissa.

Kaikki maahanmuuttajat tarvitsevat ja käyttävät kuntien palveluja. Maahanmuuttajien yksilölliset tarpeet on otettava huomioon kunnan palveluissa. Oman haasteensa tuo mukanaan väestöryhmien hyvien suhteiden säilyminen ja monikulttuurisuuden edistäminen paikallistasolla.

ELY-keskukset voivat korvata kunnille:

- A) pakolaisten vastaanottoon,
- B) paluumuuttoavustukseen,
- C) kotoutumistukeen ja toimeentulotukeen ja
- D) entisen Neuvostoliiton alueelta tuleviin henkilöihin liittyviä kustannuksia.

Kunnan tulee laatia kotouttamisohjelma ja tehdä päätös pakolaisten vastaanottamisesta. Lisäksi tehdään vastaanottosopimus ELY-keskuksen kanssa.

Pakolaisista kunnille maksettavista korvauksista säädetään laissa maahanmuuttajien kotouttamisesta ja turvapaikanhakijoiden vastaanotosta (493/1999) sekä valtioneuvoston päätöksessä pakolaisista ja eräistä muista maahanmuuttajista sekä turvapaikanhakijoiden vastaanoton järjestämisestä aiheutuvien kustannusten korvaamisesta (VnP 512/1999, muut.1783/2009 ja 1285/2010).

Kunnille korvataan pakolaisten vastaanottamisesta laskennallisia korvauksia ja korvauksia erityiskustannuksista.

11 Pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vastaanotto Koskelle ja Marttilaan

Koskella ja Marttilassa on tehty ELY-keskuksen kanssa sopimus pakolaisten vastaanotosta ja kotoutumisen edistämisestä. Kotouttamisen edistämistä koskevan lain 33 §:n mukaan kunnan kotouttamisohjelma voi sisältää monivuotisen suunnitelman lain 2 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettujen henkilöiden kuntaan osoittamisesta ja kotoutumisen edistämisestä. Kuntien tekemät sopimukset ovat kotouttamisohjelman liitteenä.

12 Kotouttamisohjelman seuranta ja päivitys

Kotouttamistyöryhmä kokoontuu jatkossa tarpeen mukaan. Kokouksissa käydään läpi maahanmuuttotyön tilanne ja tehdään tarvittaessa muutokset ja päivitykset kotouttamisohjelmaan.

Kosken ja Marttilan kotouttamisohjelma 2022 hyväksytään kunnanvaltuustoissa ja tarkistetaan kerran valtuustokaudessa vähintään neljän vuoden välein.

NETTIOSOITTEITA

Oheisista osoitteista löydät perustietoa maahanmuuttajille yhteiskunnan toiminnasta ja mahdollisuuksista Suomessa

www.infopankki.fi

www.kotouttaminen.fi

www.migri.fi

www.intermin.fi